

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Облікові концепції в системі оподаткування**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
Протокол № 9 від 23 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облікові концепції в системі оподаткування
Викладач (-і)	Шкроміда Н.Я., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(066)3672982
E-mail викладача	nadiya.shkromyda@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Курс «Облікові концепції в системі оподаткування» спрямований на вивчення теоретичних основ та методологічних підходів до обліково-аналітичного забезпечення податкових процесів підприємства. Особлива увага приділяється концепціям облікової політики, гармонізації податкового та фінансового обліку, податковому плануванню та контролю. Курс розкриває вплив облікових концепцій на економічну поведінку платників податків та формування податкової бази, надаючи студентам можливість опанувати сучасні наукові підходи та практичні навички оптимізації податкового навантаження.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою курсу є формування у студентів глибоких теоретичних знань та практичних навичок з облікових концепцій у системі оподаткування, а також розвиток вміння застосовувати наукові підходи до обліково-аналітичного забезпечення податкових зобов'язань, оптимізації податкового навантаження та управлінського прийняття рішень. Цілі курсу: - ознайомити з науковими підходами до визначення облікових концепцій у податковому контексті; - проаналізувати методологію формування податкової бази та принципи визнання об'єктів обліку; - вивчити вплив облікових концепцій на економічну поведінку платників податків; - сформувати розуміння концептуальних основ визнання доходів і витрат у податковому обліку; - розглянути теоретичні засади визнання доходів і витрат; - оволодіти обліково-аналітичним забезпеченням податкових зобов'язань та активів; - дослідити обліково-аналітичні підходи до податкових різниць та їх відображення у фінансовій звітності; - розвинути вміння обирати облікову політику для цілей оподаткування; - оволодіти теоретичними основами гармонізації податкового та фінансового обліку; - сформувати навички податкового планування та контролю.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Компетентності: Знання методологічних основ облікових концепцій у податковій системі. Володіння принципами визнання та оцінки об'єктів обліку.	

Розуміння концепцій нарахування та касового методу.
 Здатність аналізувати облікові оцінки – розуміння їх впливу на податкову базу та фінансову звітність.
 Вміння розробляти облікову політику для податкових цілей.
 Розуміння концепцій податкових різниць.
 Знання теоретичних основ податкового планування та контролю.
 Здатність оптимізувати податкові зобов'язання та мінімізувати податкові ризики.
Результати навчання:
 Розуміння методологічних основ облікових концепцій та вміння застосовувати їх у податковій системі.
 Вміння визначати податкову базу на основі принципів визнання та оцінки об'єктів обліку.
 Здатність обирати між нарахуванням та касовим методом відповідно до податкового законодавства.
 Вміння розробляти та обґрунтовувати облікову політику для податкових цілей.
 Навички податкового планування та контролю для оптимізації податкових зобов'язань і мінімізації ризиків.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Лекції	16	6
Практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
1	071 Облік і оподаткування	перший	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин (денна/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Методологічні основи облікових концепцій у податковій системі 1. Наукові підходи до визначення облікових концепцій у податковій системі. 2. Методологія формування податкової бази: теоретичні аспекти. 3. Принципи визнання та оцінки об'єктів обліку в податковому контексті. 4. Вплив облікових концепцій на економічну поведінку платників податків.	2 / 1	2 / 1	10 / 12
Тема 2. Концептуальні основи визнання доходів і витрат у податковому обліку 1. Теоретичні засади визнання доходів і витрат. 2. Концепції нарахування та касового методу: науковий аналіз 3. Облікові оцінки та їх вплив на податкову базу. 4. Асиметрія визнання доходів і витрат: облікові підходи та наслідки.	4 / 1	2 / 1	10 / 12

Тема 3. Обліково-аналітичне забезпечення податкових зобов'язань та активів 1. Теоретичні основи обліку податкових зобов'язань та активів. 2. Методологія оцінки податкових зобов'язань і активів. 3. Обліково-аналітичні підходи до податкових різниць. 4. Відображення податкових наслідків у фінансовій звітності: концептуальні підходи.		4 / 1	4 / 1	10 / 12
Тема 4. Вибір облікової політики для цілей оподаткування 1. Теоретичні засади облікової політики в податковій системі. 2. Вплив облікової політики на податкові результати діяльності. 3. Стратегічні аспекти вибору облікових методів для податкових цілей.		2/1	2 / -	10 / 16
Тема 5. Гармонізація податкового та фінансового обліку 1. Теоретичні аспекти гармонізації податкового та фінансового обліку. 2. Концепції податкових різниць та їх обліково-аналітичне забезпечення. 3. Вплив міжнародних стандартів фінансової звітності на податковий облік. 4. Наукові підходи до узгодження податкового та фінансового обліку в умовах глобалізації.		2 / 1	2 / -	10 / 12
Тема 6. Теоретичні основи податкового планування та контролю 1. Концептуальні підходи до податкового планування в обліковій системі. 2. Податковий контроль: теорія, методологія та обліково-аналітичне забезпечення. 3. Роль облікових концепцій у податковій оптимізації та мінімізації податкових ризиків.		2 / 1	2 / 1	10 / 16
Разом		16 / 6	14 / 4	60 / 80
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни включає <i>поточний</i> та <i>семестровий</i> контроль знань. Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має на меті перевірку знань здобувачів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи (усні відповіді, доповіді, дискусії, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо). Оцінки отримані здобувачами, виставляються в електронні академічні журнали.			
	Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання в навчальному семестрі (90 %); – самостійна робота студента (індивідуальне завдання/тестування (10 %). Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної			

	дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання та самостійну роботу. До залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною шкалою та шкалою ECTS: Зараховано – “відмінно” (90-100 балів)– студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; Зараховано – “добре” (70-89 балів) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; Зараховано – “задовільно” (50-69 балів) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; Незараховано (менше 50 балів) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Отримання додаткових балів з дисципліни можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, URL: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf)
Вимоги до письмових робіт	Студенти виконують письмові роботи, основною метою яких є перевірка ступеня засвоєння теоретичних положень курсу. У разі відсутності здобувача з поважних причин при написанні роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного семінарського заняття. При неявці здобувача у зазначений термін без поважних причин кількість балів за письмову роботу дорівнює “0” (нуль). При написанні письмових робіт слід дотримуватись академічної доброчесності.
Практичні заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою

	практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Під час практичних занять студент отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60 год. - для студентів денної форми навчання та 80 год. - для заочної форми навчання. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3641). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студенти виконують завдання на платформі дистанційного навчання.
Підсумковий контроль	Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання та самостійну роботу.
Методи навчання	<i>Наочні методи</i> навчання - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). <i>Інтерактивні методи</i> навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод). <i>Практичні методи</i> навчання - передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. <i>Інноваційні методи</i> навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проектно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, програми Canva, Prezi, Mentimeter. <i>Методи дистанційного</i> навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.
7. Політика курсу	
<i>Академічна доброчесність:</i> очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням	

академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату> та ін.

Відвідування занять: відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Академічну заборгованість студенти здають відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Неформальна освіта: у студентів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки (3-5 балів), пройшовши онлайн курси на платформі Prometheus, Coursera (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Також приймаються сертифікати, які підтверджують проходження курсів студентом на інших платформах неформальної освіти. Як правило, студент попередньо повинен погодити з викладачем коректність обраного курсу. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

8. Рекомендовані ресурси

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI з наступними змінами та доповненням : сайт Верховної ради України URL:: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 р. № 2120-IX : сайт Верховної ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20>.
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 01 квітня 2022 р. № 2173-IX : сайт Верховної ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20>.
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 12 травня 2022 р. № 2260-IX : сайт Верховної ради України URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/77361.html>.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р., № 996-XIV (зі змінами і доповненнями) : сайт Верховної ради України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: монографія / Сторожук Т.М., Занько Б.М., Колісник О.П. та ін.; за заг. ред. Т.М. Сторожук. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 256 с.
7. Сучасні тенденції обліку, аналізу й оподаткування в умовах євроінтеграції : монографія / за заг. ред. Т.Г. Савченка, І.М. Бурденко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 203 с.

8. Садовська І.Б., Нагірська К.Є. Облік і оподаткування в управлінні проектами: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 181 с.
9. Кулик В.А., Левченко З.М. Облікова політика підприємства: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ : SBA-Print, 2019. 238 с.
10. Реформування обліково-контрольної системи підприємств України за міжнародними стандартами : монографія / за ред. Н.О. Лоханової. Харків: «Діса плюс», 2018. 220 с.
11. Концепції та парадигми у розвитку теорії та методології обліку: навч. посіб. В.М. Савченко, О.В. Юрченко, Л.В. Кононенко, О.В. Пальчук, І.В. Смірнова, Н.В. Смірнова, О.М. Гай; за заг. ред. В.М. Савченко. Кропивницький: 2021. 362 с.
12. Облік, аналіз, аудит, звітність та оподаткування в умовах глобалізації економіки»: монографія / за ред. к.е.н., проф. Й.Я. Даньківа. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 244 с.
13. Гармонізація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах України в контексті нормативів ЄС : монографія / К. В. Безверхий [та ін.]. Київ : АртЕк ; ДУІТ, 2018. 415 с.
14. Волохова І.С. Трансформаційні процеси у податковій системі України : монографія / За редакцією І.С.Волохової. Одеса: АтлантВОІСОІУ, 2018. 384 с.
15. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
16. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник / Я.В. Самусевич, А.В. Височина. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.
17. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
18. Гресь Н.Л., Недоступ К.К. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посіб. Дніпро: НТУ «ДП», 2019. 152 с.
19. Коптева Г.М. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посібник / Г.М. Коптева; Нац. техн. Ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Підручник НТУ «ХПІ», 2018. 493 с.
20. Ковшун Н.Е., Шило Ж.С. Реформування податкової системи в умовах інноваційного розвитку України: колективна монографія за ред. Л.М. Мельник, Частина 1. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020, 246 с.
21. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Теловата М.Т. та ін. Київ: НАСОА, 2019. 506 с.
22. Волощук М.Г., Матьола І.І., Карабін Т.О., Білаш О.В. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2021. 172 с.
23. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Податкова система: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2021. 634 с.
24. Гармонізація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах України в контексті нормативів ЄС : монографія / К.В. Безверхий [та ін.]. Київ : АртЕк ; ДУІТ, 2018. 415 с.
25. Отенко І., Чепелюк М. Корпоративна культура: міжнародний та трансформаційний аспекти: монографія. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 243 с.
26. Професійна етика бухгалтера: підручник. Голов С.Ф., Голубка Я.В., Костюченко В.М., Кузіна Р.В., Чижевська Л.В.. Житомир, ПП Рута. 2022. 260 с.
27. Шкроміда Н.Я. Обліково-аналітичне забезпечення управління податковими зобов'язаннями на підприємстві. *Вісник Прикарпатського університету. Серія економіка*. Вип. 15. Івано-Франківськ, 2020. С. 177-181.
28. Shkromyda, N., Shkromyda, V., Gnatiuk, T., Franchuk, I. & Viter, S. (2021) Development of social entrepreneurship: accounting, analysis and quality standards. *International Journal for Quality Research*. 15 (4). 1287-1300. DOI: 10.24874/IJQR15.04-17.

29. Максимів Ю.В., Шкромиди Н.Я., Урбанчич Ю. Бухгалтерський облік та звітність у підтримці переходу до циркулярної економіки: бібліометричний аналіз. *Журнал Прикарпатського університету імені Василя Стефаника*. 2024. Т. 11. № 4. С. 101-110.
30. Шкромиди Н.Я., Шкромиди В.В., Гнатюк Т.М. (2024). Трансформація системи обліку і звітності в умовах цифровізації бізнесу. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал*. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. Вип. 20. Т. 2. С. 370-379.
31. Інформаційний сайт журналу «Все про бухгалтерський облік» URL : <https://gazeta.vobu.ua/>
32. Інформаційний сайт журналу «Головбух» URL: <https://egolovbuh.expertus.com.ua/>
33. Інформаційний сайт журналу «Баланс» URL : www.balance.ua
34. Інформаційний сайт журналу «Дебет - Кредит» URL: <https://dtkt.ua/>
35. Інформаційний сайт журналу «Бухгалтер 911» URL: <https://i.factor.ua/journals/buh911>
36. Офіційний сайт ДПС України. Електронний кабінет платника URL : <https://cabinet.tax.gov.ua>

Викладач

Надія ШКРОМИДА